

PM till Hintzestiftelsen

från Ardis Grosjean Dreisbach och Berit Sesemann-Datta

1. Bakgrund

Följande text angående arbetet i Hintzesamlingen ingår i G-gruppens – Föreningen för Genealogi över Östersjön – Verksamhetsberättelse 2005

”Gottfrid Hintzes samling skall, enligt hans testamente, förvaras som en separat del av Genealogiska Föreningens samlingar. Hösten 2004, i samband med Genealogiska Föreningens flytt från Sabbatsberg till det nya Släktforskarcentret, utförde många av G-gruppens medlemmar ett stort arbete med det preliminära iordningställandet av Hintzesamlingen i de nya lokalerna. Trots det återstod mycket att göra i denna stora och mångsidiga samling.”

Hintzegruppen, bestående av Ardis Grosjean Dreisbach och Berit Sesemann-Datta (det operativa biblioteksarbetet) och Gustaf von Gertten och Anna-Lisa Kuylenstierna (externa relationer) blev till som en följd av G-gruppens nya styrelses första möte 22 februari 2005.

En projektplan utarbetades av Hintzegruppen och arbetet med att systematisera böckerna och tidskrifterna utfördes under våren och sommaren, delvis med hjälp av Karin Henneberg. Samtliga hyllplan har försetts med hylletiketter och skyltar har satts upp som vägledning till böckernas och tidskrifternas placering.”

Hintzesamlingen består nu av fyra ”rum” och en långvägg.

Rum 1: Referens och migration

Rum 2: Tysk-språkiga områden, Danmark och Schleswig-Holstein

Rum 3: Sverige och övriga länder

Rum 4: Bokväsen och bibliografier, historia och de s k Hintzelådorna (kortregister över tyskar i Sverige)

Långväggen: Här finns en mängd tyska tidskrifter, böcker om Baltikum och även en avdelning om adel och heraldik.

Styrelsen för Gottfrid Hintzes Stiftelse besökte Hintzesamlingen 28 november. Styrelsens intryck var positivt och former för samarbete mellan Stiftelsen och Hintzesamlingen skall utarbetas under 2006.

I december gjorde Ardis Grosjean Dreisbach och Berit Sesemann-Datta ett informativt studiebesök i Stockholms Stadsarkivs Bibliotek. En svarsvisit från bibliotekarierna planeras tidigt år 2006.

Det ligger i sakens natur att arbetet med Hintzesamlingen aldrig blir färdigt, men en solid grund för vidare arbete och utveckling har nu lagts.”

2. Kontakter med bibliotekarierna vid Stockholms Stadsarkivs Bibliotek

Som en följd av vårt möte med Hintzestiftelsens Styrelse 23.11.05 har kontakt etablerats med bibliotekarierna vid Stadsarkivets Bibliotek. Som framgår av ovanstående text, har vi varit på studiebesök i Stadsarkivets Bibliotek (7.12.2005). 17.01.2006 kom bibliotekarierna Ingalisa Dalin och Marie-Louise Andersson till Hintzesamlingen på svarsvisit. Kontakten betraktas av båda parter som värdefull och skall förhoppningsvis utvecklas under året 2006.

3. Kommentarer rörande Hintzesamlingens nuvarande tillstånd

Hintzesamlingen är nu inhyst i Hintzerummet, som är ett av fyra biblioteksrum i Släktforskarcentret i Sundbyberg. I motsats till exempelvis Wernerska Biblioteket som är en sluten och svårtillgänglig avdelning inom Stadsarkivets Bibliotek, är beståndet i Hintzerummet en öppen och växande samling. Wernerska Biblioteket kom till Stadsarkivet som en avslutad (år 1907) samling. Beståndet i det nuvarande Hintzerummet däremot består av det testamenterade Hintzematerialet, nyare donationer och böcker som har flyttats dit från de andra genealogiska biblioteken i Släktforskarcentret.

3.a. Registrering och märkning av Hintzerummets böcker. Böckerna och även tidskrifterna som nu står i Hintzerummet tillhör alla Genealogiska Föreningen, men de har olika proveniens. Största delen utgörs fortfarande av den ursprungliga Hintzedonationen, men det är önskvärt att uppnå principiell klarhet angående registreringen av nytillkomna böcker mm. Vi anser det viktigt att **det ursprungliga Hintzematerialet** framträder som sådant såväl i det befintliga - om än ofullständiga - registret som i ett framtida biblioteksdatasystem

3.b. Antikvarisk reparation av äldre böcker i Hintzesamlingen. Reparationsbehovet i Hintzesamlingen är av två slag:

1. Enklare reparationer av nyare böcker: Även om Genealogiska Föreningens bokbindare numera är pensionerad, är han fortfarande villig att åta sig viss reparation av en del nyare böcker i samlingen.
2. Reparation av värdefulla äldre böcker: För detta måste man anlita en professionell konservator. Frågan är angelägen men hittills olöst.

3.c. De s k Hintzelådorna, runt 60 i antal, innehåller handskrivna kort med värdefulla upplysningar om immigranter till Sverige, särskilt tyska. Kortregistret representerar ett enormt arbete utfört av Gottfrid Hintze men är tyvärr för närvarande nästan outnyttjat. Det bör övervägas hur det kan göras mer tillgängligt.

3.d. Samlingen likpredikningar, åminnelsetal mm. Hintzesamlingen har ungefär 900-1000 likpredikningar och diverse hyllningslitteratur (svenska och tyska). En del är sammanbundna i äldre, delvis trasiga band, medan **huvudparten ligger oordnad i stora lådor**. Katalogiseringen påbörjades på 1990-talet men registreringen är ofullständig och svårtillgänglig. Medan i våra dagar allt fler likpredikningar är sökbara på internet, som t ex i Libris, är denna del av Hintzesamlingen för närvarande totalt obrukbar för forskare.

3.e. Tyska genealogiska tidskrifter. Hintzesamlingen innehåller det som en gång var, och förmodligen fortfarande är, Sveriges bredaste samling av tyskspråkiga genealogiska tidskrifter. Här finns tidskrifter och serier från de flesta regioner som är eller har varit tyskspråkiga. Tyvärr har prenumerationer och byteshandel mellan Genealogiska Föreningen och andra institutioner minskat drastiskt på senare år. En nyligen gjord genomgång av tidskrifterna i Hintzesamlingen visar att endast ca tio tidskrifter fortfarande kommer in. Man bör undersöka hur det unika äldre tidskriftbeståndet kan göras mer tillgängligt och även titta närmare på den rådande prenumerationspolicyn.

3.f. Säkerhetsaspekter. Eftersom biblioteksrummen i Släktforskarcentrum står öppna för alla besökande, har öppna hyllor och är närmast obebakade **är säkerheten en olöst fråga** i hela huset. Detta har varit och är fortfarande ett stort bekymmer i Hintzerummet där till och med Hintzesamlingens allra äldste böcker tills alldeles nyligen stod framme helt öppet. Av säkerhetsskäl har de nu flyttats till ett låst skåp i ett låst rum. För nuvarande pågår en preliminär inventering av dessa rara och värdefulla äldre böcker. Bibliotekarierna från Stadsarkivet har sett den första delen

av inventariet, varpå de spontant sade, "Dessa böcker MÅSTE stå inlåsta!" **En tillfredsställande lösning på var dessa böcker skall stå är angelägen.**

4. Områden där Hintzestiftelsens råd och stöd kan vara av värde för Hintzesamlingen.

Bland Hintzestiftelsens ändamål står: *"Enligt en överenskommelse mellan Stiftelsen och Genealogiska Föreningen skall, om så är möjligt, ekonomiskt stöd lämnas för bibliotekets komplettering och förkovran."*

Vi som arbetar frivilligt i denna spännande och förnämliga samling hoppas att med denna PM:a kunde göra Hintzestiftelsens styrelse uppmärksam på vissa aspekter rörande bibliotekets nuvarande situation. Utan att ha formell bibliotekskunskap vill vi ändå lägga fram följande synpunkter:

4.a Samlingens böcker.

Säkerhetsaspekter (3.f.) Lösningar bör sökas tillsammans med Genealogiska Föreningen. Här är Hintzestiftelsens åsikter och råd särskilt välkomna.

Antikvarisk reparation av äldre böcker (3.b.) hör till en ansvarsfull förvaltning, och nödvändiga åtgärder bör övervägas och studeras (teknisk rådfrågning, budget mm).

Registreringen och märkning (3.a.) är delvis av intern teknisk natur inom Genealogiska Föreningen, men även Hintzestiftelsens åsikter är av betydelse.

4.b Samlingens tidskrifter

Prenumerationer och byten (3.e.) bör tänkas igenom med hänsyn till båda samlingens geografiska täckning och till ekonomin.

Komplettering av ofullständiga årgångar (antikvariskt eller via byten) bör övervägas.

4.c. Praktiska biblioteksbehov.

Bokstöd, etikethållare för hyllorna, boxar till tidskrifter och pärmar till tunna skrifter behöver införskaffas om ordningen i Hintzesamlingen skall kunna vidmakthållas.

4.d. **Samlingens kortlådor och likpredikningar**

Hintzelådorna (3.c.) skulle kunna scannas alt fotograferas och göras elektroniskt tillgängliga, t ex på CD-skiva. Här kunde ansökas om en s k "Plus-jobbare".

Likpredikningar (3.d.) bör om möjligt scannas alt fotograferas och registreras i en databas. Även här skulle en s k "Plus-jobbare" kunde utföra scanningen och även iordningställande av samlingen. Härtill behövs syrefria mappar, passande lådor eller andra bevaringsformer.

Stockholm, 20 januari 2006

Ardis Grosjean Dreisbach
Oskarsrogatan 9, 2 tr
171 53 Solna

Berit Sesemann-Datta
Erik Dahlbergsgatan 63
115 57 Stockholm